

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie
22e jaargang nr. 12 - dec. 1972

Verschijnt maandelijks

INHOUD: 8 bladzijden
HOLTEDIJEREN pag. 15-16
KOPPOTIGEN pag. 25-28
VARIA MARITIMA pag. 233-234

DRIE BIJZONDERE PLATVISVANGSTEN

In het voorlichtingsblad voor de Nederlandse visserij treffen wij een melding aan van drie bijzondere vangsten, die door de Tridens en de WR 51 (Wieringen 51) zijn gedaan.

Het betreft de vangst van de Gevlekte griet-*Zeugopterus punctatus* (Bloch), de Dwerg tarbot-*Phrynorhombus regius* (Bonnaterre) en de Noorse dwerg tarbot-*Phrynorhombus norvegicus* (Günther).

De Gevlekte griet kan ongeveer 25 cm lang worden, leeft op rotsachtige bodem en dan tussen de vingerwiervelden. Zijn voedsel bestaat uit kleine kreeftachtigen en vis. Zijn verspreidingsgebied ligt van de Golf van Biskaje tot langs de Noorse kust. Het exemplaar werd in het Ketelgat gevangen door de WR 51 en is 13,2 cm lang.

De Dwerg tarbot bereikt een lengte van 20 cm. Hij is nog nooit in de Nederlandse wateren gevangen. Dit exemplaar stamt uit de Ierse zee. De soort leeft op rotsachtige bodem langs de Engelse en Ierse, de Franse en de Middellandse zeekust. Hij kan zich aan stenen vastzuigen. Het exemplaar dat 12,9 cm lang is werd door de Tridens in de Ierse zee gevangen. De Noorse dwerg tarbot, blijft klein — 12 cm — en leeft ook op ruwe stenige bodem. Van de biologie weet men vrijwel niets. Ze leven meestal op diepten van 20 - 50 meter. Door hun kleinheid zullen ze vaak aan de grootmazige netten ontsnappen. Dit exemplaar werd door de Tridens in de Noordzee gevangen.

Alle exemplaren zijn opgenomen in de collecties van het Zoölogisch Museum te Amsterdam.

OPNAME EN AFGIFTE VAN AARDOLIE-BESTANDDELEN DOOR DE MOSSEL-MYTILUS EDULIS

Onlangs verscheen in het tijdschrift Science (vol. 177, pag. 344, (1972) een artikel van een groep onderzoekers van het Scripps Instituut voor Oceanografie in Californië, waarin zij beschreven welke effecten koolwaterstoffen uit de aardolie hebben op het leven van de mossel. Deze koolwaterstoffen komen vaak in zee voor als gevolg van bijvoorbeeld: ongelukken met olietankers, afvalwater van fabrieken en raffinaderijen, enz. Genoemde onderzoekers stelden mossels bloot aan verschillende van deze koolwaterstoffen en onderzochten waar deze stoffen zich na verloop van tijd ophoopten in de weefsels. Het bleek dat de mossel deze stoffen snel opneemt, het eerst in de kieuwen, later ook in de mantel en de sluitspieren en na 24 uur werden ook hoge concentraties gevonden in de rest van de weefsels. Als de mossels daarna in schoon zeewater gebracht worden, scheiden ze deze stoffen wel grotendeels weer uit, maar er blijven toch aanzienlijke hoeveelheden achter. Sommige van deze koolwaterstoffen bleken de lichaamsfuncties van de mossel sterk te verstoren. Een stof als tetraline bleek in een concentratie van 100 delen per miljoen zeer giftig, in lagere concentraties bleek ze een verlamrende werking te bezitten, waardoor de schelp zich niet meer sloot als men er op tikte. Sommige aromatische koolwaterstoffen zouden de snelheid, waarmee het zeewater door de kieuwen gefiltreerd wordt, beïnvloeden en daardoor de voedselopname sterk verstoren. Deze koolwaterstoffen zijn des te gevaarlijker voor de mossels omdat zij niet in staat is, deze stoffen af te breken en om te zetten in minder gevaarlijke

stoffen; zij mist het daartoe benodigde enzym (gewervelde dieren bezitten dit enzym wel).

Het is zeer waarschijnlijk dat de meeste weekdieren op soortgelijke wijze reageren op deze aardolie-producten en daarom is dit een reden te meer dat er voor gewaakt moet worden, dat deze stoffen in zee terecht komen, wil er geen grote schade toegebracht worden aan het leven in de zee.

D. G. Streefkerk

UIT DE

VLOEDLIJN

Op zaterdag 8 juli 1972 werd bezuiden de Scheveningse havenhoofden tussen 1e en 2e golfbreker één balk met 47 levende eendenmossels-*Lepas anatifera* (L.) waargenomen.

In de warme dagen van 22 en 23 juli 1972 werden in de zee bezuiden de Scheveningse havenhoofden verscheidene lange tomatensoepkleurige banen gesignaleerd, welke des nachts oplichtten.

Bij nader onderzoek bleek, dat we hier te doen hadden met het zoöplankton — de zeevonk-*Noctiluca Scintillans* (Macart).

D. Br.

MALACOLOGIE OP SARDINIË

Iets ten noorden van het stadje Palau op het wondermooie eiland Sardinië, steekt een landengte, waarop tal van prachtige villa's staan, enkele kilometers de Middellandse Zee in.

De strandjes zijn privé-bezit en kunnen alleen via de vloedlijn en over grillige rotsblokken bereikt worden.

Maar het loonde wel de moeite. Op de rotsen, tussen de spleten en in de glasheldere poelen verzamelde ik een 45 verschillende soorten buikpotigen en twee-

kleppigen, waarvan ik er hier enkele noem:

Diodora graeca L., *Trivia monacha* (Da Costa), *Bulla striata* Brug., *Haliotis lamellosa* Lam., *Conus mediterraneus* Hwass, *Cardita calyculata* L., *Venus verrucosa* L., *Modiolus adriaticus* Lam., *Lima lima* L., *Spondylus gaederopus* L., *Dentalium vulgare* Da Costa, *Fasciolaria tarentina* Lam. en nog vele andere soorten.

Jammer dat een verblijf in een hotel zo belemmerend werkt als het er om gaat schelpen te reinigen. Men stelt de geurtjes, die deze werkzaamheden nu eenmaal meebrengt, kennelijk niet zo op prijs. Al met al hadden wij een goede oogst, waar we erg tevreden mee waren.

I. van der Net

Noot van de Redactie. U kunt het schoonmaken op hotelkamers, maar beter achterwege laten. Het gevaar van verstopping van wastafels is ook niet ondenkbaar. Afgezien van de luchtjes waar men kennelijk niet tegen kan.

Bespreek uw moeilijkheden eens met de eigenaar. Soms is er ergens in het hotel of in een bijgebouwtje wel een verscholen hoekje te vinden waar U uw privé-laboratorium in alle rust kunt inrichten en uw malacologische kookkunsten kunt botvieren.

Als kooktoestelletjes kunt U goed gebruik maken van de kleine campinggaz branders met de bekende weggooitankjes. Een leeg groenteblik — daar kan de kok U zeker aan helpen — doet dienst als uitkookpan.

In de supermarkt vindt u in elk land wel een of ander wasmiddel (Biotex e.d.) of soda, waarin u de vondsten uitkookt. Wilt u meer armslag hebben, neem dan uw intrek in een bungalow of appartement. U bent dan vrij als een vogeltje in de lucht.

Het is maar een tip voor de volgende keer.